

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی ایران

بیمارستان امام سجاد (ع) شهریار

شماره تلفن بیمارستان ۶۵۲۲۶۰۴۳

واحد آموزش سلامت

باز نگری دیماه ۱۴۰۱

پزشک تایید کننده: دکتر شاهرخ علیزاده

متخصص پزشکی قانونی

سایت بیمارستان

www.hospes.iums.ac.ir

مسمومیت چیست؟

مسمومیت مجموعه‌ای از اختلالات بدن است که در اثر جذب ماده‌ای بیگانه که به آن «سم» گفته می‌شود بروز می‌کند. جذب ماده سمی می‌تواند از راه‌های زیر صورت بگیرد:

استنشاق نوعی گاز، بخار، دود یا گرد و غبار، دستگاه گوارشی (خوردن یا آشامیدن)، تماس پوستی (از طریق انتشار از اپی‌درم یا عبور از زخم یا سوختگی)، تزریق در خون

شایعترین علت بروز مسمومیت در جهان، مصرف داروها بیش از مقادیر درمانی می‌باشد.

برخی از مسمومیت‌ها ممکن است عوارض ناگوار و جبران ناپذیری را در فرد مسموم ایجاد نمایند. بنابراین پیشگیری از بروز مسمومیت بسیار مهم می‌باشد. درمان مسمومیتها و عوارض متعاقب آن سالانه هزینه سنگینی را بر جامعه تحمیل می‌نماید. همچنین بروز برخی از مسمومیت‌ها با معلولیت ماندگار همراه هستند.

پیشگیری از مسمومیت:

* از مصرف خودسرانه داروها بدون تجویز پزشک، خودداری نمایید.

* مقادیر بالای برخی از داروهای به ظاهر کم خطر، می‌توانند برای فرد کشنده باشد.

* خطرات ناشی از مسمومیت در کودکان، خانمهای باردار و افراد سالمند می‌تواند شدیدتر از دیگر افراد باشد.

* هرگز سعی نکنید با چشیدن و یا بوییدن یک ماده ناشناخته آن را شناسایی کنید.

* در صورت تماس پوست و یا چشم با مواد اسیدی و یا قلیایی ابتدا با آب فراوان شستشو داده و فوراً به پزشک مراجعه نمایید.

* در صورت بلع مواد با خاصیت خوراننده مانند اسیدها و قلیاها، و همچنین نفت، گازوئیل هرگز بیمار را وادار به استفراغ نکنید. این کار می‌تواند سبب وخیم شدن وضع بیمار گردد. ایجاد استفراغ در فرد مسموم، همیشه بهترین راه خارج کردن سم از بدن نیست و گاهی ممکن است جان بیمار را به خطر بیندازد.

* از خوراندن مایعات در فرد مسمومی که بیهوش می‌باشد، خودداری نمایید.

* محصولات شوینده، فرآورده‌های دارویی و آرایشی-بهداشتی را دور از دسترس کودکان و در کمد در بسته دارای قفل و یا طبقات بالایی نگهداری کنید.

* از قرار دادن ظروف حاوی مواد شیمیایی در کنار مواد غذایی خودداری نمایید.

* محصولات خطرناک مثل ضدیخ، شیشه پاک‌کن، بنزین، نفت، علف‌کش، سموم حشره‌کش و کودهای باغبانی را در کمدی مجهز به قفل و دور از دسترس کودکان نگه‌داری نمایید.

* برچسب ظروف سموم و مواد دفع آفات را ابتدا کاملاً مطالعه کنید و سپس دقیقاً مطابق آن عمل نمایید.

* بر مصرف داروی افراد مسن خانواده نظارت داشته باشید چراکه ایشان به دلایل زیر ممکن است داروی خود را به اشتباه یا بطور تکراری مصرف نمایند: تشابه ظاهری شکل داروها، ابتلا به فراموشی، عدم اطلاع از نام داروها، بی سوادگی یا کم سوادگی و یا خوانا نبودن مقادیر مصرفی دارو مندرج روی جعبه دارویی.

* بهترین کار برای پیشگیری از خوردن دوز تکراری دارو، یادداشت کردن دفعات مصرف دارو و یا قرار دادن قرصها در داخل جعبه های مخصوص تقسیم بندی شده (برحسب صبح، عصر و شب) می باشد.

* بروز مسمومیت توسط برخی از داروها هرچند ممکن است منجر به مرگ نگردد ولی مقادیر بالای این داروها می توانند منجر به صدمات دائمی کبد و کلیه فرد مسموم شود.

اقدامات درمانی در صورت بروز مسمومیت‌های دارویی:

در بیمارستان با دارو، تزریق سرم، شستشوی معده، تحت نظر بودن، اکسیژن درمانی انجام می شود.

منبع: کتاب مسمومیت‌ها اصول، تشخیص و درمان مسمومیت‌ها

نویسندگان: دکتر حسین علیمحمدی - دکتر حمیدکریمان - دکتر رامین خدام - دکتر آرمین ایرانپور - سید رضا موسوی سال ۱۳۹۵

* موادی مانند نفت و بنزین را در ظرف اصلی آنها نگه داری کنید و از ریختن این مواد داخل ظروف مربوط به فرآورده های خوراکی و نوشیدنی مثل نوشابه جدا پرهیز کنید.

* مسمومیت با گاز منوآکسید کربن (CO) کشنده ترین مسمومیت غیرعمدی در کشور ماست و شیوع آن در فصل زمستان بالا می باشد. بنابراین از دودکش های ایمن استفاده نمایید و وسایل گاز سوز را از نظر نشتی گاز مرتبا کنترل کنید.

* علایم مسمومیت با مونواکسیدکربن شامل سردرد، سرگیجه، استفراغ، تاری دید، تنگی نفس می باشد که فوراً می بایست از محیط خارج شده و به فضای آزاد بروید و در اولین فرصت به بیمارستان مراجعه نمایید.

* از قرار دادن دارو در کیف دستی پرهیز کنید تا مانع خورده شدن دارو توسط کودکان شود.

* داروهای خود را در مقابل چشم کودکان نخورید، چرا که کودکان از رفتار بزرگسالان تقلید می کنند و ممکن است دور از چشم والدین داروها را به دهان ببرند.

* اگر به کودک خود دارو می دهید به او تفهیم کنید که این دارو است و از کلماتی مثل آبنبات، شکلات و یا خوراکی استفاده نکنید.

* بهتر است داروهای بیمار افسرده و یا بیمارانی که تعادل رفتاری ندارند و یا افرادی که سابقه اقدام به خودکشی دارند را دور از دستشان قرار دهید و مراقبت میزان داروی مصرفی ایشان باشید.